

Kampen, 8 juni 1971

Geachte Collega Runia,

Bedankt voor je brief van 31 mei. Natuurlijk vind ik het goed dat we elkaar tutoyeren. Ook ik vind het jammer dat we elkaar niet nader kunnen leren kennen. Ik hoop dat je met groot vreugde in Kampen mijn "opvolger" zult zijn! Wij hebben hier met vreugde gewoond en gewerkt. Ik hoop dat het ook jullie deel mag zijn.

Ik schrijf deze keer een wat langere brief, want ik ga graag in op de vragen die je stelt. Vooreerst zou ik iets willen zeggen over hetgeen ik laatst geschreven heb over Lammens. Het is waar dat hij aan mij in een persoonlijke brief geschreven heeft dat hij zeker niet meer naar Kampen zal komen voor de liturgiek, maar intussen heeft het Curatorium hem toch weer voor een jaar benoemd en het kan zijn, dat hij daarop nog weer anders geageert dan op mijn persoonlijke brief. Je zult dus maar zijn definitieve beslissing daarover moeten afwachten. Zou hij alsnog bereid zijn te komen in het tweede semester, dan zal het jou verlichting geven t.a.v. de liturgiek. Wat Heitink betreft, heb ik je al geschreven dat hij eigenlijk niet verondersteld is een aandeel te nemen aan de werkzaamheden binnen het departement ambtelijke vakken. Hij is benoemd met het oog op de studiebegeleiding en de herstructurering van de studie. Daarom is het College van hoogleraren ook niet gretig hem te veel in het departement ambtelijke vakken te laten doen. Volgens de nieuwe plannen voor de propaedeuse zal hij ook heelwat te doen hebben in verband met de begeleiding van de propaedeuten. Wat hij daar doet, heeft uiteraard het karakter van een soort voorbereiding op wat later in de ambtelijke vakken komt. Toch wil men hem niet graag te diep in de ambtelijke vakken trekken. Hijzelf voelt er waarschijnlijk wat anders over. Hij is uiteraard in eerste instantie theoloog en zal, als ik hem goed begrepen heb, graag in de toekomst overschakelen naar een meer theologische baan. Dat zou ik ook gestimuleerd hebben. Ik denk dat het wijs zal zijn hem op het gebied van de poimeniek zich te laten specialiseren. In ieder geval is hij bereid om gedurende de tijd dat jij er nog niet bent, de poimeniek voor zijn rekening te nemen. Hij is zelfs bereid nog meer te doen: hij zal ook de vierdejaars voor praktische homiletiek nemen. Cor Schippers wil wel in deze tijd de vijfdejaars voor praktische homiletiek nemen. De andere vakken moeten dan maar wachten totdat jij komt. Het zal dus betekenen dat jij in het tweede semester (meestal vanaf ongeveer 20 jan.) zal moeten werken aan: theoretische homiletiek voor de vierde jaars; theor. homiletiek voor de vijfdejaars; praktische homiletiek voor beide groepen, poimeniek voor de vijfdejaars; diakoniek of inleiding in de ambtelijke vakken voor de derdejaars. Dat is natuurlijk heelwat. Misschien kun je aan het College schrijven om te vragen of Heitink niet ook in het tweede semester kan doorgaan met de poimeniek (hijzelf zal het wel willen) en of je dit jaar gewoon de diakoniek en inleiding in de ambt. vakken kunt laten schieten. Dan blijft er nog voldoende over, dacht ik. Vooral als Lammens zich ook nog terugtrekt (wat ik toch verwacht), dan moet je ook nog liturgiek erbij nemen. Dat zou waarschijnlijk dan nog te veel zijn. Maar daarover moet jij maar met de anderen praten als jij eenmaal hier bent. Het is mogelijk dat Cor Schippers je ook in het tweede semester blijft helpen met de praktische homiletiek voor de vijfdejaars. Hij is in het eerste semester geweldig bezet. In september moet hij zijn doctoraal doen bij Furet. Dan heeft hij tot december de hele pastorale begeleiding op zich (volgens een oude toezegging aan de deputaten voor de pastorale begeleiding). Dat stelt nogal wat voor, nu er meer predikanten klaar komen. In het tweede semester zal hij hopelijk daarvan vrij zijn, maar dan moet hij, naast zijn colleges en werkgroepen catechetiek, ook nog een post-academiale vormingscursus in de catechetiek inhalen, die in het eerste semester zal blijven liggen. Dat hij bereid is in het eerste semester nog behulpzaam te zijn met de praktische homiletiek, is voor mijn besef een hele onderneming. Maar zo zul je hem vinden: hij is altijd bereid om te helpen, zelfs ten koste van zichzelf. Als ik wat testamentair bezig mag zijn: zorg tog goed voor hem. Houd hem in ieder geval je vriend. Hij is zeer bekwaam en staat bij de studenten hoog aangeschreven. Als jullie verhouding goed is, zal hij je met vele dingen kunnen helpen. Ik heb hem altijd een goede kameraad gevonden. Het feit dat ik hoogleraar was en hij wetenschappelijke medewerker, heb ik geen verschil laten maken aan onze omgang met elkaar. Daardoor, onder anderen, kun je de deur naar de praktische theologen in Nederland makkelijker openen, want wij die van buiten komen (als dogmatici) hebben natuurlijk wat te overwinnen voordat we onder de praktische theologen geaccepteerd worden. Ik heb altijd het gevoel gehad dat Cor, zodra er geld beschikbaar komt, lector moet worden, en zodra hij gepromoveerd is, ook hoogleraar. In het College leeft deze gedachte ook min of meer. Maar jij moet het natuurlijk zelf wel bekijken.

Maar nu wat meer over je andere vragen.

Hoe ik de praktische homiletiek deed? Ik heb, anders dan Jan Bakker, de vierde- en de vijfdejaars in twee groepen genomen, de jaargroepen afzonderlijk dus. Het voordeel is dat zij dan telkens met de vierdejaars, die dan voor het eerst met de homiletiek in aanraking komen, opnieuw kan beginnen en ook ieder jaar min of meer hetzelfde kan doen, namelijk ze de grondbeginselen van de prediking leren. In de theor. homiletiek heb ik dus met de ~~vierdejaars~~ vierdejaars altijd vragen besproken als: Wat is een preek? Kan er vandaag nog gepreekt worden? De verhouding tussen het woord Gods en de preek etc. In de praktische homiletiek heb ik de vierdejaars dan prekschetsen laten maken, niet volledige preken. Dat kwam doordat de groepen wat groot waren en ik niet de tijd had om alles in alle uitvoerigheid te doen. Er waren gewoon soms niet voldoende weken in het academische jaar beschikbaar om iedere student eenkeer te laten preken. Dus ben ik voor het vierdejaar op prekschetsen overgestapt. Ook heb ik dan twee studenten over dezelfde periccoop een schets laten maken, waarbij student A zijn schets aan B moest geven, zodat student B zich kritisch kon opstellen tegenover A en een alternatieve schets kon maken. Met twee schetsen per week kon ik dan wel door de groep heen komen. Ik meen echter te weten dat de groepen in de komende jaren niet zo erg groot zullen zijn, waardoor het onnodig zal zijn twee schetsen per week af te handelen. Daardoor komt wat meer ruimte voor de bespreking van een schets per keer, of voor het maken van twee schetsen per jaar door iedere student. In het vijfde jaar heb ik dan volledige preken laten maken. Wanneer de groep te groot was, zoals in het afgelopen jaar, heeft Cor mij met een gedeelte van de groep geholpen, en verder heb ik ook twee studenten een preek laten houden over dezelfde periccoop, zodat eveneens twee preken per week afgewerkt konden worden.

Je vraagt of we nog thema en punten hebben. Nee. Ik heb altijd gezegd dat een student bij het maken van zijn schets (a) een beknopte exegese moest geven, waarbij hij vooral naar voren haalt wat relevant is voor de preek; (b) dat hij het kerygma van de periccoop moest formuleren - hetgeen ongeveer hetzelfde is als een thema vinden, hoewel de studenten het wat anders ervaren; (c) dat hij enkele homiletische lijnen moest aangeven, waarbij hij min of meer uiteenzet wat zijn doel met de preek is, daarbij ook vermeldend wat de aard en situatie van de gemeente is waar hij de preek denkt te houden; (d) dat hij de schets moet maken -- waarbij ik niet de eis gesteld heb van punten, maar wel van een logische en homiletisch-verantwoorde opbouw. Je kunt K. Dijk hier gewoon niet meer verkopen. Hoewel ik nog enkele hoofdstukken uit zijn Dienst der Prediking voorschrijf, is het gewoon niet mogelijk hem verder nog te gebruiken. De studenten zuchten onder zijn stijl en kunnen hem niet meer lezen. - Intussen: de studenten maken stencils van hun schetsen en zorgen dat de stencils vroegtijdig in handen van de docent en hun groepsgenoten zijn, opdat allen in staat zijn aan de bespreking deel te nemen. Tijdens de bespreking van de schetsen heb ikzelf nooit als gespreksleider ~~ge~~ gefunctioneerd. Mijn regel was dat de student die de vorige week schets 4 gemaakt heeft, deze week gespreksleider is, terwijl de student van schets 1 de secretaris is die moet zorgen dat geen punt van kritiek onder de tafel valt. Daardoor voorkomen we dat er wat losse opmerkingen gemaakt worden zonder behoorlijke discussie. De hoogleraar kan dan op de achtergrond blijven en zijn inbreng als "deskundige" min of meer aan het einde brengen: wat nog niet in de kritiek van de studenten zelf naar voren gebracht is, kan hij dan zeggen en met een alternatieve schets komen. Ik heb altijd daarna nog weer gelegenheid geboden om mijn opmerkingen kritisch te beantwoorden.

Wat de vijfdejaars betreft, ben ik uitgegaan van de gedachte dat ze zover mogelijk vrij moeten proberen te preken. Daarom hebben we in de grote aula de heren achter de catheder gezet en ze dan laten "preken". Het ging niet altijd even goed, maar ze moeten het toch leren. Mev. Wolder, die spreektechniek doceert, heeft in het afgelopen jaar een gedeelte van deze preken meegemaakt en kon haar bijdrage dan ook in de daaropvolgende discussie leveren. Cor Schippers houdt er echter niet van dat ze erbij moet zijn als hij de heren neemt. Ze spreekt nogal veel en daardoor verliest men gemakkelijk tijd. Hij zal haar dus niet de groep laten meemaken in het eerste semester. Jij moet zelf maar besluiten hoe je daarmee wil. Ze kan ook op 'n ander uur de heren nemen. Ik heb haar aanwezigheid nogal goed gevonden. De vijfdejaars hoefden van mij niet een volledige uitgeschreven preek in te dienen, maar wel weer een stencil met de genoemde punten tot aan de homiletische lijnen, zodat ik voor de tijd kon weten in welke richting het zou gaan. - In de theoretische homiletiek voor de vijfdejaars heb ik mij nogal bezig gehouden met hermeneutische kwesties: Hoe preek je over het oordeel? Hoe preek je over een gelijkenis? Hoe preek je over Oudtestamentische

stoffen? etc. Je zal wel merken dat dergelijke vragen ons vanuit onze dogmatische achtergrond geweldig interesseren -- maar ze zijn ook moeilijke vragen. Vooral in het geestelijk klimaat dat vaak onder de studenten aanwezig is, gaat het niet zo eenvoudig om duidelijk te maken dat de tekst nog wel verkondigd kan worden. Misschien zal jij daar spoediger aan wennen dan ik, dat de historische en kritische benadering van de bijbel voor de huidige student de meest vanzelfsprekende zaak is en dat het vaak een worsteling is om de boodschap van de Schrift niet te verliezen.

Je vraagt naar mijn boeken. Jammer genoeg waren mijn boeken al opgehaald door de emballeurs toen je brief hier kwam. Toch weet ik niet of ik veel van mijn boeken zou willen missen. De boeken waar ik veel aan gehad heb, zal ik toch niet graag willen verkopen, en aan de anderen hebt jij waarschijnlijk ook niet zo erg veel. Je zal merken dat het erg tegenvalt om boeken te vinden die voorgeschreven kunnen worden. Ik zat er in ieder geval steeds mee. Misschien hebt jij wat beters vanuit de Engelse wereld.

Misschien is het goed dat jij wat later in het jaar vanaf het bureau een studiegids aanvraagt. Daar kan je dan niet alleen zien hoe de gang van de studie hier thans verloopt, maar ook welke uren en boeken thans voor de kandidaatsstudie van belang zijn.

Als ik wat raad mag geven in verband met je verhuizing hierheen. Meubelen zijn hier wel niet goedkoop, maar voor mijn besef toch ook niet zo duur, dat men van de einden der aarde af meubelen hierheen zou moeten vervoeren. Ik heb zelf te veel uit Zuid-Afrika meegebracht. Je kunt hier liever nieuw beginnen. Maar dat is maar een wenk. Misschien denken jullie er anders over.

Indien er nog iets is waarmee ik van dienst zou kunnen zijn, wil ik graag mijn diensten aanbieden. Mijn adres in Stellenbosch is gewoon: Die Teologiese Kweekskool, Stellenbosch.

O ja, je vroeg ook nog naar de gelegenheden waarbij een rokcostuum gedragen wordt. Bij alle officiële gelegenheden zoals overdracht van rectoraat, promoties, inauguraties etc. Je moet natuurlijk ook een toga hebben. Mijn toga neem ik mee als herinnering.

Intussen: van harte gegroet en sterkte toegebeden,
met vriendelijke groeten,

t.t.

Willie Jordan